

## Стимулювання соціальних процесів у світовій практиці корпоративного прибуткового оподаткування

**Давискіба К.В.**

кандидат економічних наук, доцент  
Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця

Статтю присвячено дослідженню основних напрямів податкового стимулювання соціальних процесів у світовій практиці корпоративного прибуткового податку. Виявлено та проаналізовано податкові інструменти з корпоративного податку на доходи (прибуток), які використовуються задля стимулювання соціального розвитку в більшості зарубіжних країн.

**Ключові слова:** корпоративний прибутковий податок, корпоративний податок на доходи (прибуток), податкове стимулювання, соціальні процеси, податкові інструменти, податкові пільги.

Давыскиба Е.В. СТИМУЛИРОВАНИЕ СОЦИАЛЬНЫХ ПРОЦЕССОВ В МИРОВОЙ ПРАКТИКЕ КОРПОРАТИВНОГО ПОДОХОДНОГО НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ

Статья посвящена исследованию основных направлений налогового стимулирования социальных процессов в мировой практике корпоративного подоходного налога. Выявлены и проанализированы налоговые инструменты по корпоративному налогу на доходы (прибыль), которые используются для стимулирования социального развития в большинстве зарубежных стран.

**Ключевые слова:** корпоративный подоходный налог, корпоративный налог на доходы (прибыль), налоговое стимулирование, социальные процессы, налоговые инструменты, налоговые льготы.

Davyskiba K.V. STIMULATION OF SOCIAL PROCESSES IN THE WORLD PRACTICE OF CORPORATE INCOME TAXATION

The article is devoted to the research of the main directions of tax stimulation of social processes in the world practice of corporate income tax. The tax tools for corporate income tax (profit), which are used to stimulate social development in most foreign countries, have been identified and analyzed.

**Keywords:** corporate income tax, tax stimulation, social processes, tax tools, tax remissions.

**Постановка проблеми у загальному вигляді.** Традиційно вважається, що корпоративний податок на доходи (прибуток) найбільшою мірою порівняно з іншими податками сучасних податкових систем впливає на підприємницьку активність суб'єктів господарювання. Однак разом із тим він має ще й значний регулятивний потенціал із погляду стимулювання соціальних процесів. Світовий досвід справляння корпоративного прибуткового податку має у своєму арсеналі вже досить значимий обсяг інструментів податкового стимулювання соціальних процесів, застосування яких з урахуванням національної специфіки набуває значної актуальності під час вирішення сучасних завдань державної соціальної політики.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Проблематиці сучасного корпоративного прибуткового оподаткування у цілому та його певним соціальним аспектам зокрема присвячували свої роботи економісти-науковці, серед яких: Ю.Б. Иванов [1–4], Т.І. Єфименко [5], Ю.А. Мазур [6], І.А. Майбуров [1], А.М. Соколовська [5; 6] та ін.

**Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми.** Водночас питання стимулювання соціальних процесів пільгами щодо корпоративного податку на доходи (прибуток) потребують подальшого дослідження для виявлення його основних напрямів, які є характерними для більшості сучасних податкових систем світу.

**Формулювання цілей статті (постановка завдання).** Метою статті є дослідження основних напрямів податкового стимулювання соціальних процесів у світовій практиці корпоративного прибуткового податку та виявлення податкових інструментів, які при цьому застосовуються.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Безсумнівним є той факт, що податкова система кожної конкретної держави в певний період свого соціально-економічного розвитку використовує досить індивідуальний перелік засобів податкового регулювання соціальних процесів та напрями й особливості їх застосування. Однак серед наявного різноманіття виділимо та проаналізуємо основні

напрями податкового стимулювання соціальних процесів пільгами з корпоративного прибуткового податку, які є характерними для більшості зарубіжних країн.

1. *Підтримка соціальної та трудової реабілітації окремих груп населення.* Передусім йдеться про підтримку найбільш соціально незахищених категорій громадян. Перелік категорій осіб, які мають право на податкову підтримку, в кожній країні є індивідуальним і визначається пріоритетами соціальної політики, історією та національними особливостями. Разом із тим існують і загальновизнані групи реципієнтів такої підтримки, до яких в більшості країн, зокрема, належать інваліди [3, с. 68–74].

Регулятивні податкові інструменти, використовувані в практиці оподаткування для стимулювання соціальної і трудової реабілітації осіб з обмеженими можливостями, досить різноманітні, серед яких досить часто застосовується такий механізм підтримки інвалідів, як створення полегшеного податкового режиму для підприємств, які використовують працю інвалідів або підприємств громадських організацій інвалідів. Саме для цього найчастіше використовуються інструменти корпоративного податку. Причому специфікою цих пільг є жорстке законодавче обмеження критеріїв, дотримання яких дає право на їх отримання [3, с. 68–74].

У світовій практиці для стимулювання зайнятості осіб з обмеженими можливостями використовуються такі види пільг:

- повне звільнення від сплати корпоративного податку на прибуток підприємств, які використовують працю інвалідів або підприємств громадських організацій інвалідів від оподаткування;

- часткове звільнення (за допомогою застосування зменшеної ставки) від оподаткування корпоративним податком підприємств, які використовують працю інвалідів або підприємств громадських організацій інвалідів;

- прискорена амортизації активів;

- спеціальні податкові знижки;

- податкові кредити;

- податкові вирахування з оподаткованого доходу (прибутку).

Наприклад, ст. 135 Кодексу Республіки Казахстан «Про податки та інших обов'язкових платежах до бюджету» [8] передбачає застосування пільги у вигляді звільнення від сплати корпоративного прибуткового податку організаціями, які відповідають таким умовам: 1) чисельність інвалідів становить не менше 51% від загального числа працівників; 2) витрати з оплати праці інвалідів становлять

не менше 51% (у спеціалізованих організаціях, де працюють інваліди по втраті слуху, мови, а також зору, – не менше 35%) загальних витрат з оплати праці.

У Люксембурзі податкова підтримка підприємств, які використовують працю інвалідів, вирішується шляхом застосування підвищених норм амортизації для інвестицій, пов'язаних із трудовою реабілітацією інвалідів.

Прикладом використання інструментів податкового стимулювання зайнятості інвалідів також є застосування в Іспанії податкової знижки за створення робочих місць для працівників-інвалідів у сумі, що дорівнює 6 тис. євро на кожну людину в рік за приросту середньорічного штатного числа працівників-інвалідів з обов'язковою умовою, що контракт із працівником-інвалідом повинен бути безстроковим і з умовою повної зайнятості [10, с. 41].

А в КНР, згідно зі ст. 30 Закону «Про податок на прибуток підприємств» [10], підприємства можуть застосовувати додаткове вирахування витрат із суми оподаткованого прибутку, а саме: витрати на оплату праці інвалідів та інших осіб, зайнятість яких заохочується державою. При цьому сума відрахування становить 200% від фактичних витрат на оплату праці даних працівників.

У Малайзії компанії вправі застосовувати знижки під час оподаткування прибутку в обсязі фактичної суми витрат на: обладнання або утримання приміщень для працівників з обмеженими можливостями; інвестиції в інфраструктуру, призначену для людей з обмеженими можливостями [10, с. 31].

А в Таїланді підприємствам для цілей оподаткування прибутку дозволено застосування, додаткового податкового вирахування у розмірі подвоєної суми витрат, понесених у результаті надання спеціального обладнання для людей з обмеженими можливостями [10, с. 39].

2. *Забезпечення доступності соціально значущих товарів і послуг.* Частіше ця ціль реалізується шляхом використання податкових інструментів ПДВ. Однак стимулювання виробництва соціально значущих товарів і послуг може бути реалізоване шляхом установа пільг із корпоративного податку на прибуток. Так, наприклад, у багатьох зарубіжних країнах державою стимулюється виробництво друкарської продукції, виробництво кіно- і аудіовізуальних вітчизняних товарів за допомогою повного звільнення від податку на прибуток даних суб'єктів господарювання або прибутку, отриманого від такої діяльності, а також за допомогою застосування зниженої ставки

податку [3, с. 69], податкових знижок або податкового кредиту. Разом із тим цим інструментам властива значна національна специфіка.

Наприклад, в Іспанії застосовується податкова знижка в розмірі 5% від інвестицій, спрямованих на видання книг [8]. При цьому та частина від вищевказаних інвестицій, яка фінансується за рахунок дотацій, не дає права на податкову знижку. Також, в Іспанії застосовується податкова знижка в розмірі 20% інвестицій у виробництво іспанських кіно- і аудіовізуальних творів [8].

У Республіці Казахстан, відповідно до ст. 135 Кодексу РК «Про податки та інших обов'язкових платежах до бюджету» [7], доходи організацій, що здійснюють діяльність у соціальній сфері (а саме: бібліотечне обслуговування, надання медичних послуг, послуг з освіти, здійснюваних за відповідними ліцензіями на право ведення освітньої діяльності, дошкільного виховання та навчання; у сфері науки, спорту, культури, також у сфері соціального захисту та соціального забезпечення дітей, людей похилого віку та інвалідів і т. п.), звільнені від оподаткування корпоративним прибутковим податком під час спрямування цих доходів на здійснення видів діяльності, що належать у цілях оподаткування до такої сфери.

3. *Стимулювання підвищення освітнього та професійного рівнів працівників.* Основні умови застосування в деяких країнах ЄС податкових стимулів у сфері корпоративного

оподаткування під час обліку витрат підприємств на підвищення освітнього та професійного рівня працівників наведено в табл. 1.

Бачимо, що загально визнаною практикою в деяких зарубіжних країнах є зменшення оподаткованого прибутку корпорацій на суму витрат, пов'язаних з освітою, професійною підготовкою і перепідготовкою найманих працівників. Однак у багатьох країнах під час застосування даного виду пільг устанавлюються обмеження або за переліком таких витрат, або статусом продавця освітніх послуг, або їх абсолютною величиною і т. д.

У Сінгапурі, згідно з положенням 14R (частина 5) застосовуються додаткові податкові вирахування з оподаткованого доходу в розмірі потрібної суми витрат на тренінги, що проводяться для цілей підприємницької діяльності, за податкові роки починаючи з 2011 р., не перевищуючи при цьому певного розміру за кожен із періодів.

У Таїланді для цілей корпоративного прибуткового податку дозволено застосування додаткового податкового вирахування, що дорівнює подвоєній сумі витрат, понесених на виробниче навчання співробітників [10, с. 39].

4. *Підтримка благодійності та меценатства.* Подібна підтримка є ще одним із напрямів податкового стимулювання соціальних процесів у світовій практиці застосування корпоративного податку на доходи (прибуток), властивого більшості зарубіжних країн.

Таблиця 1

**Особливості обліку витрат підприємств на підвищення освітнього та професійного рівнів працівників [11; 12]**

<i>Австрія</i>
Витрати на навчання працівників за рахунок роботодавця, на користь розвитку бізнесу розглядаються як витрати, що зменшують оподаткований прибуток підприємства
<i>Фінляндія</i>
Витрати роботодавця щодо підвищення кваліфікації працівників та підготовки кадрів віднімаються з оподаткованого прибутку в повному обсязі. Витрати на базову освіту працівників не зменшують оподаткований прибуток підприємства
<i>Франція</i>
Витрати роботодавця щодо підвищення кваліфікації працівників та підготовки кадрів зменшують оподаткований прибуток, якщо вони сприяють отриманню підприємством прибутку в майбутньому періоді й якщо вони не перевищують суму обов'язкового збору відповідно до законодавства
<i>Німеччина</i>
Витрати роботодавця щодо підвищення кваліфікації працівників та підготовки кадрів розглядаються як операційні витрати, тому вони віднімаються з оподаткованого прибутку в повному обсязі
<i>Ірландія</i>
Витрати роботодавця щодо підвищення кваліфікації працівників і підготовки кадрів зменшують оподаткований прибуток, якщо вони націлені на розвиток бізнесу. Якщо вони розвивають працівника як особистість – не зменшують оподаткований прибуток

Наприклад, у КНР, згідно зі ст. 9 Закону КНР «Про податок на прибуток підприємств» [9], під час розрахунку оподаткованого прибутку допускається віднімання витрат, понесених на благодійність, у межах 12% річного прибутку (доходу) підприємства.

В Ісландії, згідно зі ст. 31 Закону «Про прибутковий податок» [13], під час оподаткування доходу компанії застосовується податкова знижка в розмірі витрат, спрямованих на благодійність на користь церкви, благодійних фондів, культурних і політичних партій і наукових досліджень, однак ця знижка не повинна перевищувати 0,5% доходу.

У Сінгапурі будь-які пожертвування щодо релігійної організації або будь-який внесок, який здійснюється згідно з наявним релігійним законом, по корпоративному прибутковому податку відноситься до вирахування в повному обсязі [10, с. 38].

У США, згідно з §170 Закону «Про оподаткування», внески на користь благодійних організації можуть бути віднесені до вирахувань для цілей корпоративного прибуткового податку в обмеженому розмірі, а саме в сумі, що не перевищує 10% від суми оподаткованого доходу [10, с. 41].

У Малайзії для цілей корпоративного прибуткового податку вирахування подвоєної суми витрат можливо у разі пожертвувань готівкових коштів на користь науково-дослідних інститутів, що затверджені державою [10, с. 31–34].

**5. Забезпечення ефективної зайнятості населення.** Цей напрям належить до найбільш значущих завдань соціальної політики, оскільки рівень безробіття є одним із головних індикаторів соціальної сфери [3]. У зв'язку із цим соціальні групи населення, які відчувають певні складності під час працевлаштування, мають право на податкову підтримку з боку держави. До цих соціальних груп належать: люди пенсійного віку, літні громадяни передпенсійного віку, випускники ВНЗ, жінки після декретної відпустки, громадяни, які значаться офіційно безробітними більше трьох років і т. д. Для вирішення цього соціального завдання доволі часто застосовується податковий кредит із корпоративного прибуткового податку.

Наприклад, в Угорщині роботодавці, які наймають працівників, що довгий час були безробітними, працівників на посади, що не потребують професійної кваліфікації, жінок після декретної відпустки, а також осіб, які не досягли 25-річного віку або старше 55 років, отримують право на податкову знижку з прибуткового корпоративного податку на суму фактичних

витрат за відпускними, проведеними тренінгами і соціальним податком [10, с. 61].

Відповідно до законодавства Канади, якщо компанія наймає випускника вищого навчального закладу без досвіду роботи, то податковий кредит для компанії становить 10% від зарплати такого працівника. При цьому встановлено обмеження максимального розміру податкового кредиту, яке становить 2 тис. канадських доларів на рік (за кожного випускника) [10, с. 62].

В Японії компанія має право отримати податковий кредит у разі збільшення кількості співробітників (за задоволення певних умов) у розмірі 400 тис. японських ієн (близько 4 тис. дол. США) на кожного найнятого протягом звітного року співробітника [10, с. 62]. Податкові пільги у зв'язку зі створенням нових робочих місць у регіоні також надаються комерційним підприємствам у Швейцарії (в середньому по кантонах під час створення 10-20 нових робочих місць).

У Сінгапурі застосовується податковий кредит у зв'язку з наймом нових співробітників, що дорівнює 8% зарплати співробітника, який старше 50 років і отримує до 3 тис. сінгапурських доларів на місяць [10, с. 62].

Слід зазначити, що актуальність застосування розглянутих інструментів податкового регулювання зайнятості населення значно зростає під час економічних криз.

**6. Стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу** є одним із важливіших податкових важелів, які забезпечують протидію процесам розшарування суспільства і формування середнього класу як гаранта соціальної стабільності в суспільстві. У багатьох зарубіжних країнах (наприклад, Франції, Китаї, Таїланді, Іспанії, Португалії, Бельгії, Іспанії, Нідерландах та ін.) для підтримки розвитку малого та середнього бізнесу застосовується шкала ставок, згідно з якою підприємства, що мають дохід нижче певної межі, платять корпоративний податок за зниженою ставкою.

У КНР для малих малорентабельних підприємств застосовується знижений розмір ставки корпоративного податку, що дорівнює 20% [9].

У Таїланді за основної ставки корпоративного прибуткового податку, що дорівнює 30%, знижені ставки становлять від 15% до 25% та надаються підприємствам малого і середнього бізнесу [10, с. 39].

В Іспанії компанії, у яких чистий обсяг угод в попередній звітний податковий період (або в поточний звітний податковий період для новостворених компаній) становить менше

8 млн. євро, можуть застосовувати знижену ставку корпоративного податку, яка становить 30% для перших 120,2 тис. євро оподаткованої бази. А до бази оподаткування, що перевищує встановлену межу, застосовується ставка податку 35% [8].

Також у практиці корпоративного оподаткування підтримка і стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу реалізуються за допомогою застосування податкових знижок і прискореної амортизації активів.

7. *Стимулювання охорони навколишнього середовища і розвитку енерго- та ресурсозбереження* є ще одним із найважливіших напрямів податкового стимулювання соціальних процесів за рахунок інструментів корпоративного податку на прибуток (доходи).

У КНР, згідно зі ст. 27 Закону КНР «Про податок на прибуток підприємств», для підприємств, які здійснюють реалізацію проектів із розвитку екології (утилізація та використання відходів), водозбереження та енергозбереження, застосовуються повне звільнення від корпоративного податку протягом двох років, а також знижена в два рази ставка податку протягом наступних трьох років. Окрім того, у рахунок сплати цього податку застосовується залік витрат із придбання спеціального обладнання для охорони навколишнього середовища, енергозбереження, водозбереження, забезпечення безпеки виробництва в розмірі до 10% від фактичних понесених витрат [9].

Малайзія пропонує низку податкових стимулів для компаній, які здійснюють діяльність, спрямовану на захист навколишнього середовища (наприклад, зберігання, переробка та утилізація токсичних і шкідливих відходів; надання послуг з енергозбереження; будівництво будівель за екологічними стандартами і т. д.) у вигляді податкового звільнення від 70% до 100% щодо корпоративного податку або у вигляді податкової знижки в розмірі 60–100% витрат капітального характеру протягом п'яти років [10, с. 69].

В Іспанії під час оподаткування прибутку корпорацій застосовуються податкові знижки в розмірі 10% інвестицій у нові основні фонди, що використовуються для: захисту навколишнього середовища у вигляді споруд, що захищають від забруднення атмосфери промисловими об'єктами; захисту від забруднення поверхневих, підземних і морських вод шляхом зменшення, або переробки промислових відходів; придбання автомобільних транспортних засобів, що сприяють зменшенню забруднення атмосфери. При цьому ці інвес-

тиції повинні бути включені до програм, угод або договорів з органом адміністрації, компетентним у природоохоронній сфері [8, с. 109].

8. *Стимулювання розвитку соціальної інфраструктури*. Розвиток соціальної інфраструктури, у тому числі у віддалених районах, є ще одним із напрямів податкового стимулювання. Стимулювання віддалених (або депресивних) районів пов'язане з тим, що одна і та ж держава може одночасно мати центральні регіони з найсучаснішою інфраструктурою та периферійні регіони, які можуть знаходитися в умовах, де населення досі живе без питної води і каналізацій, за нестачі електрики, газу, шляхів сполучення. Оскільки розвиток інфраструктури потребує значних інвестицій, то одним із напрямів вирішення цього соціального завдання є стимулювання витрат компаній на соціально-суспільні блага, у тому числі на розвиток соціальної інфраструктури.

Наприклад, у КНР застосовується повне звільнення від корпоративного податку протягом двох років і застосування зниженої в два рази ставки протягом наступних трьох років для підприємств, які здійснюють реалізацію проектів із розвитку інфраструктури.

У Малайзії податкові пільги надаються компаніям, які сприяють розвитку місцевої інфраструктури. Зокрема, компанії вправі застосовувати податкові знижки в сумі витрат, понесених як внесок у громадські, шкільні та університетські бібліотеки, та обмежений обсяг податкових знижок щодо таких видів витрат, як, наприклад, внески в громадські проекти, що стосуються житла та інфраструктури.

9. *Підтримка молодих сімей та сімей із дітьми*. Основні інструменти податкового стимулювання, які традиційно використовуються у цьому напрямі, пов'язані з індивідуальним прибутковим податком. Однак і в корпоративному прибутковому оподаткуванні для досягнення розглянутих цілей використовуються податкові знижки або податкові кредити.

Цікава практика існує у Франції – сімейний податковий кредит. Сутність цієї пільги полягає у тому, що сума корпоративного податку може бути зменшена на частину від витрат, понесених компанією на покриття витрат найманих працівників на утримання дітей, при цьому встановлено максимальну межу для суми загального річного обсягу такого податкового кредиту. Подібний податковий кредит із корпоративного прибуткового податку застосовується в Іспанії, базою якого є сума витрат, що перераховуються в дитячі центри за найманих працівників.

Таблиця 2

Характеристика пільг, що застосовуються під час стимулювання соціальних процесів у світовій практиці корпоративного прибуткового оподаткування

№	Напрямки податкового стимулювання соціальних процесів	Проблемний аспект/зацікавленасторона	Види податкових пільг	Застосування в міжнародній практиці
1	Підтримка соціальної та трудової реабілітації окремих груп населення, зокрема осіб з обмеженими можливостями	Працівники з обмеженими можливостями	Звільнення від сплати податку Зменшена ставка податку Податкова знижка Додаткове податкове вирахування Податковий кредит	Казахстан Чехія Іспанія, Малайзія, Сінгапур, США Канада, КНР, Таїланд, Казахстан США
2	Забезпечення доступності соціально значущих товарів і послуг	Доступність соціально значущих товарів Доступність соціально значущих послуг	Прискорена амортизація активів Звільнення від оподаткування Податкова знижка Звільнення від сплати податку Податкова знижка	Люксембург Казахстан Іспанія, Нідерланди Казахстан Індія, Малайзія, КНР, Казахстан
3	Стимулювання підвищення освітнього та професійного рівня працівників	Освітній і професійний рівень працівників	Податкова знижка Додаткове податкове вирахування Податковий кредит	Австрія, Фінляндія, Іспанія, КНР, Німеччина, Ірландія, Казахстан, Малайзія Малайзія, Сінгапур, Таїланд Канада
4	Підтримка благодійності та меценатства	Благодійні фонди, організації релігійного характеру, неурядові організації, некомерційні організації	Податкова знижка Додаткове податкове вирахування	Німеччина, Ісландія, США, КНР, Австрія, Великобританія, Казахстан, Сінгапур, Таїланд Сінгапур, Малайзія
5	Забезпечення ефективної зайнятості населення	Люди пенсійного віку, літні громадяни передпенсійного віку, випускники ВНЗ, некваліфікований персонал, жінки після декретної відпустки, громадяни, які значаться офіційно безробітними тривалий час, і т. д.	Податкова знижка Додаткове податкове вирахування Податковий кредит	Угорщина, КНР, Канада, Франція, Нігерія, Іспанія, Сінгапур Таїланд, Сінгапур, Китай Канада, Японія, США, Сінгапур

Продовження таблиці 2

1	2	3	4	5
6	Стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу	Розвиток малого і середнього бізнесу	Зменшена ставка податку	Франція, КНР, Таїланд, Іспанія, Сінгапур, Португалія, Бельгія, Нідерланди
7	Стимулювання охорони навколишнього середовища і розвитку енерго- та ресурсозбереження	Охорона навколишнього середовища	Податкова знижка	Нідерланди, Бельгія
			Прискорена амортизація активів	Іспанія
			Звільнення від оподаткування	КНР
8	Стимулювання розвитку соціальної інфраструктури	Розвиток енерго- і ресурсозбереження	Податкова знижка	КНР, США, Іспанія, Колумбія, Нідерланди, Малайзія
			Податковий кредит	Панама, США, КНР, Малайзія
			Прискорена амортизація активів	Ісландія, Малайзія, Канада, США, Нідерланди, Іспанія
9	Підтримка молодих сімей та сімей із дітьми	Соціальна інфраструктура	Податкова знижка	США, Малайзія
			Додаткове податкове вирахування	Індія, Малайзія, Нігерія, США, Таїланд, Нігерія
			Податковий кредит	Панама
9	Підтримка молодих сімей та сімей із дітьми	Батьки з маленькими дітьми, а також самотні батьки	Прискорена амортизація активів	Сінгапур
			Податкові канікули (звільнення від податку)	КНР, Нігерія
9	Підтримка молодих сімей та сімей із дітьми	Батьки з маленькими дітьми, а також самотні батьки	Податкова знижка	КНР, Малайзія
			Податковий кредит	Франція, Іспанія

Наприклад, у Малайзії самотні батьки і батьки з дітьми можуть отримувати матеріальну підтримку у вигляді коштів або майна від роботодавця, тоді як додаткові витрати роботодавця, пов'язані з Центром піклування про дітей, а також на виплату грошової допомоги співробітникам на дітей, можуть відноситися до вирахування з оподаткованого доходу роботодавця.

**Висновки з цього дослідження.** Проведене дослідження дало змогу виявити та проаналізувати як основні напрями податкового стимулювання соціальних процесів у світовій практиці корпоративного податку на доходи (прибуток), так і податкові інструменти, які при цьому застосовуються, що в зведеному вигляді відображено в табл. 2.

Проаналізовані основні напрями податкового стимулювання соціальних процесів, що застосовуються у світовій практиці корпоративного прибуткового оподаткування, безумовно, не охоплюють усього спектра завдань соціальної політики. Іншим завданням цій

сфери, що розв'язуються інструментами корпоративного прибуткового податку та потребують дослідження, є:

- стимулювання розвитку довгострокового страхування життя громадян і недержавного пенсійного забезпечення (страхування);
- стимулювання розвитку певних галузей і секторів економіки (сільське господарство, високотехнологічні галузі і т. д.);
- стимулювання розвитку охорони здоров'я;
- стимулювання підвищення культурного рівня громадян і багато іншого.

Разом із тим, можна впевнено стверджувати, що податкові пільги в корпоративному прибутковому оподаткуванні є одними з найбільш ефективних заходів для стимулювання компаній до інвестування коштів у діяльність, спрямовану на розвиток суспільства та задоволення соціальних потреб. Окрім того, активне використання компаніями цих пільг допомагає їм усвідомити і демонструвати суспільству свою соціальну відповідальність.

#### ЛІТЕРАТУРА:

1. Податкова політика: теорія, методологія, інструментарій : [навч. посіб.] / За ред. д-ра екон. наук, проф. Ю.Б. Іванова, д-ра екон. наук, проф. І.А. Майбурова. – Х. : ІНЖЕК, 2010. – С. 267–278.
2. Іванов Ю.Б. Соціальні аспекти податкової політики : [монографія] / Ю.Б. Іванов, О.М. Тищенко [та ін.] ; за ред. Ю.Б. Іванова. – Харків : ХНЕУ, 2011. – С. 176–187.
3. Іванов Ю.Б. Інструментарій податкового регулювання соціального розвитку / Ю.Б. Іванов // Бизнес Информ. – 2010. – № 1. – С. 68–74.
4. Іванов Ю.Б. Податкове регулювання соціального розвитку: світовий досвід та тенденції в Україні : [монографія] / Ю.Б. Іванов, О.М. Тищенко [та ін.] ; за ред. Ю.Б. Іванова. – Харків : ІНЖЕК, 2012. – 496 с.
5. Система податкових пільг в Україні у контексті європейського досвіду / А.М. Соколовська, Т.І. Єфименко, І.О. Луніна [та ін.]. – К. : НДФІ, 2006. – 320 с.
6. Налоговая политика: методология, теория и практика : [монография] / В.П. Вишнеvский [и др.]. – Донецк, 2011. – 527 с.
7. О налогах и других обязательных платежах в бюджет (Налоговый кодекс) : Кодекс Республики Казахстан от 10.12.2008 № 99 – IV [Электронный ресурс]. – Режим доступа : [https://online.zakon.kz/Document/?doc\\_id=30366217#pos=0;0](https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=30366217#pos=0;0).
8. Испания. Налоговая система [Электронный ресурс]. – Режим доступа : [http://www.spainbusiness.ru/icex/cda/controller/pageInvRuso/0,5129,31358995\\_5263499\\_33827972\\_0,00.html](http://www.spainbusiness.ru/icex/cda/controller/pageInvRuso/0,5129,31358995_5263499_33827972_0,00.html).
9. О налоге на прибыль предприятий : Закон КНР от 16.03.2007 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://legal-way.ru/tax32.php>.
10. Корпоративная социальная ответственность и налоговые льготы. Налоговый Исследовательский Центр Центральной Азии Университета КИМЭП. – 2013 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : [http://ef-ca.kz/uploads/user\\_5/2015\\_29\\_05\\_12\\_10\\_18\\_179.pdf](http://ef-ca.kz/uploads/user_5/2015_29_05_12_10_18_179.pdf).
11. Педь І.В. Податкові стимули у сфері освіти в країнах ЄС / І.В. Педь, С.П. Ящук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1311>.
12. Communication from the Commission to the Council and to the European Parliament on efficiency and equity in European education and training systems / European Commission // Luxembourg: Publications Office. – 2010 р.
13. О подоходном налоге : Закон Исландии от 07.05.2003 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : [http://www.ministryoffinance.is/media/log-reglur/Act\\_no\\_90\\_2003.pdf](http://www.ministryoffinance.is/media/log-reglur/Act_no_90_2003.pdf).